

Tämä on herkullinen aihe. Erinomaisena johdatuksena toimii lainaus Brad Warnerilta (kirjasta Hardcore Zen): ”Mikään ei ole pyhää. Epäily – kaikessa – on ehdottoman välttämätöntä. Kaikki, riippumatta siitä kuinka suuri, kuinka olennainen, kaunis tai tärkeä jokin asia on, kaikki täytyy kyseenalaistaa. Vain silloin kun ihmiset uskovat, että heidän uskomuksensa ovat kaiken epäilyksen ulkopuolella, että vain heidän uskomuksensa ovat ehdottoman tosia, heistä voi tulla juuri niin kammottavia kuin me kaikki tiedämme ihmisten voivan olla. Usko on voima kaiken ihmiskunnan aikaansaaman pahan takana. Ihmiskunnan historiasta on mahdoton löytää edes yhtä todella paha teko, joka ei olisi perustunut uskomukseen – ja mitä vahvempi uskomus, sitä julmempia ihmisolennot voivat olla. Tässä yksi minun uskomuksistani: Kaikki on pyhää.” Timanttinen tiivistys, mielestäni. Kyseenalaistaminen on yksi puhuttelevimpia termejä mitä tiedän. Se on myös opettavaisimpia, ellei jopa se opettavaisin. Se voi olla raadollisinta mitä voi kuvitella ja toisaalta se voi tarjota jotakin antoisampaa kuin mikään mitä olisi voinut edes kuvitella. Pointti ei missään nimessä ole kyseenalaistaa kaikkea koko ajan; johonkin täytyy uskoa, oli se sitten "rakkaus", "jumala", "universumi", "jumalattomuus" tai vaikkapa "huominen krapula" – ja kuitenkin tulisi paradoksaalisesti olla valmis päästämään irti kaikesta, koko ajan. Se on hetkessä elämistä, josta niin monessa yhteydessä pauhataan. Kannattaa toki kyseenalaistaa myös kyseenalaistaminen! Kyseenalaistamisessa piilee iso riski; se saattaa nimittäin tarjota jokaiselle juuri ne oikeat asiat. Esimerkkinä tärkeä päätöstilanne: meidän tulee tietenkin koetella eri vaihtoehtoja eli kyseenalaistaa ne. Päätöksillä on todennäköisimmin jotain merkitystä meille eli uskomme niiden vaikuttavan meihin. Jos näin ei ole, päätös on helppoakin helpompi: kruuna vai klaava? Meidän tulisi siis kuunnella kriittisesti tuntemuksiamme oikeasta ratkaisusta (mikä on tietenkin välillä huomattavasti helpommin sanottu kuin tehty). Teet asiat, jotka esittäytyvät merkityksellisinä juuri sinulle eli tulet todennäköisesti uskomaan ratkaisusi – tai sitten et. Tehty päätös ei sekään ole lopullinen, mutta niin kauan kuin siihen uskoo niin se pitää (ja joskus päätös pitää vailla uskoa...).

Olennainen tema kyseenalaistamisessa on yksilön vapaus, joka meille on yhteiskunnassamme tarjottu – vaikkakin muutamien ansain. Tervettä kyseenalaistamista ruokkii se mitä itse sille syöttää. Ruokkijana eivät ole mitkään auktoriteetit vaan kaikki kulkee välikäden kautta: se välikäsi olet sinä. Toki meitä manipuloidaan miljoonin eri tavoin, mikä voi johtaa terveeseen kyseenalaistamisen taian raukeamiseen. Warner kirjoittaa lainauksessa uskosta ja siitä, kuinka usko vailla epäilystä on kaikista kieroutuneimman, julmimman pahan takana. Olen samaa mieltä ja siitä monet ihmiskunnan ongelmat ytimiltään kumpuavat; sokeasta uskosta omien etujen ajamiseen muiden kustannuksella. Warner myös toteaa paradoksaalisesti, ettei mikään ole pyhää ja toisaalta kaikki on pyhää. Se viittaa itse asiassa käsitykseen, jonka mukaan mikään ei olisi eroteltavissa eli niin sanottuun koko universumin kattavaan kaikkinaiseen vuorovaikutukseen, "massiiviseen perhosefektiin", jota monet tieteelliset teoriat tukevat.

Koemme helposti – todella helposti – maailmamme mitä monimuotoisimpana, erillisten asioiden sekamelskana, jopa kaoottisena. Kuitenkin se on vain osa totuutta, uskon näin. Seuraavaksi mustavalkoinen esimerkki: kyseenalaistetaan hyvä ja paha. Teen nyt absurdin väitteen ja väitän, että mikä tahansa paha on kyseenalaistettavissa hyvällä. Mutta onko hyvä kyseenalaistettavissa pahalla? Onko aidosti hyvä ja empaattinen tarkoitus kyseenalaistettavissa pahalla? Onko vilpityn hyväntahtoisuus, ystävällisyys kyseenalaistettavissa? On, se on sitä päivän selvästi – kristallin kirkaasti. Ihmiset tekevät sitä vuosituhansien kokemuksella, mitä monimutkaisimpiin rakenteisiin ja egoa ruokkiviin järjestelmiin hautautuen. Mitä jos kyseenalaistaisimme sekä hyvän että pahan? Ihmiselon komediashow jatkuu, mutta siitä ei kannata lannistua (sarkasmia). Uskolla on arvoa uskovalle, mutta henkilökohtaisesti

kyseenalaistettua uskoa arvokkaampaa saa hakea ja jos sen löytää, silloin seuraa ainakin hetken tyytyväisin mielin löytämänsä totuutta – oli uskon kohde sitten mitä tahansa. Lopuksi raapustelen vielä muutamia uskomuksiani. Kirjoitin aikaisemmassa pohdinnassani tyytyväisyydestä. Tyytyväinen, tauoton kyseenalaistaminen tässä ja nyt on ehkä kaikista parhainta, mitä tällä hetkellä tiedän; kaikki osaset ruokkivat toisiaan ja eivät kuitenkaan. Voi käydä niin, että kaiken kyseenalaistavan filtterin läpi suodattuu jotakin uskomisen arvoista ja jopa niin, että se on universaalisti arvokasta. Väittäisin, että se tulee meille luontaisesti ja uskon että sen painoarvon tajuamisessa kytee niin ihmisyyden kuin universuminkin ydin; sen yksinkertainen kiteytymä. Sitä ei tarvitse tavoitella, se vain on – aivan samoin kuin jokainen hetki. Toivo lepää yksinkertaisissa totuuksissa ja niistä ammentamisessa, ei monimutkaisesti kieroutuneissa, kyseenalaistamista kitkevissä järjestelmissä jotka maailmaamme sattumoisin pyörittävät, uskon niin. Mutta totisinta totta on vain tämä hetki ja siksi ei tarvita muuta kuin uskoa tämän hetken hyvyyteen, ilman tuomintaa, ilman tavoittelua; hyväksytään tämän hetken aito arvokkuus kaikkine hirveyksineen. Se on hyvyyttä, mitä mikään paha ei voi mitenkään viedä pois; kaiken pahan tauotonta kyseenalaistamista. Kyseenalaista KAIKKI mitä kirjoitin, kiitos.